gmentų, datuotų AMS būdu. Gauta data rodo XIII a. pabaigą – XIV a. pabaigą.

Likę du šurfai (5 ir 6) tirti ŠV piliavietės dalyje, kur fiksuotas XVI a. kultūrinis sluoksnis su radiniais. Žvalgant metalo detektoriumi aptikta daug vėlyvų metalinių daiktų ir šiukšlių, tačiau bent į porą daiktų verta atkreipti dėmesį. Tai Kazimiero Jogailaičio denaras ir pasaginės segės dalis.

Tad po 2013 m. atliktų nedidelės apimties tyrimų galima teigti, kad piliavietė galimai buvo apgyvendinta bent jau nuo X–XI a. Tokią prielaidą leidžia daryti AMS būdu gautos datos ir negausūs ankstyvesniais laikais datuojami radiniai. Šių tyrimų rezultatai patvirtina rašytiniuose šaltiniuose XIV–XV a. minimų Dubingių faktą bei leidžia daryti prielaidą, kad ateityje vykdant archeologinius tyrimus verta ieškoti ir kur kas ankstyvesnio laikotarpio kultūrinių sluoksnių. Matyt, ankstyvojo laikotarpio kultūrinis sluoksnis suardytas XVI–XVIII a. dvaro egzistavimo laikotarpiu. Ateityje vertėtų atlikti didesnės apimties archeologinius ir geofizikinius tyrimus piliavietėje, siekiant lokalizuoti galimas struktūras, datuojamas vėlyvuoju geležies amžiumi.

The search for an old settlement at the Dubingiai Castle site

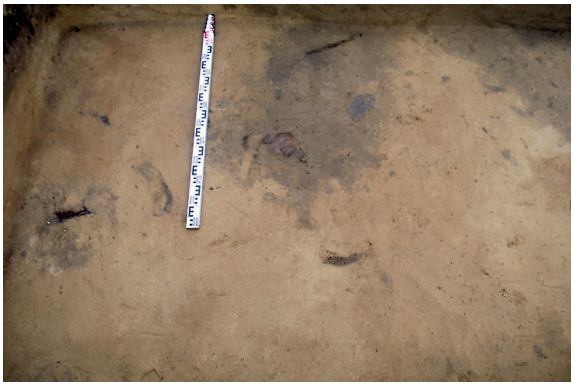
Although investigations have been conducted at the Dubingiai Castle site (Molėtai District, East Lithuania) almost without interruption since 2003, no cultural layer earlier than the second half of the 15th century has yet to be discovered. The goal of the 2013 investigation was the search for earlier cultural layers. One 5 x 5 m trench and six 2 x 2 m test pits (a total of 49 m^2) were excavated and about 10000 m^2 surveyed using a metal detector. The ten charcoal and bone samples collected during the investigation were dated in a C^{14} laboratory using the AMS method.

Based on the 2013 investigation results, namely the C^{14} dates obtained and the sparse finds dating to earlier times (Figs. 1–3), it is possible to state that the castle site was perhaps already inhabited by the 10th–11th century. The results of this investigation confirm a fact about Dubingiai mentioned in 14th–15th-century written sources and allow the assumption to be made that it would be worthwhile in conducting archaeological investigations in the future to look for somewhat earlier cultural layers, which were apparently destroyed during the period of the manor's existence in the 16th–18th centuries.

Vismantas Muralis,
Evelina Simanavičiūtė

Gyvenviečių liekanos Pakrovų senųjų kapinių teritorijoje

Pakrovų senųjų kapinių vieta (UK 27632) (Prienų r., Stakliškių sen.) yra 1,15 km į ŠV nuo Verknės ir Alšios santakos, 450 m į P nuo Vilniaus–Prienų kelio ir 50 m į ŠR nuo Verknės dešiniojo kranto, žemoje kalvoje, buvusių fermų vietoje. 2002 m. ją žvalgė KPC Archeologinio paveldo instituto darbuotojai A. Strazdas ir B. Dakanis, nes tais pačiais metais ten Prienų paminklotvarkininkas V. Kedys aptiko dviejų asmenų palaikus. Žvalgymų metu nustatyta, kad griaučiai gulėjo maždaug 1 m gylio duobėje, galvomis į V, tačiau kapai apardyti, palaikai gulėjo ne pirminėje vietoje. 2002 m. liepos 9 d. Prienų rajono apylinkės prokuratūros laiške Nr. 18 tuometiniam LII direktoriui A. Nikžentaičiui teigiama, kad „ir anksčiau šiose vietose gyventojai aptikdavo kareiviškų diržų sagčių

1 pav. Duobė plote 2 iš PV. E. Simanavičiūtės nuotr.
Fig. 1. The pit in area 2, as seen from the SW.

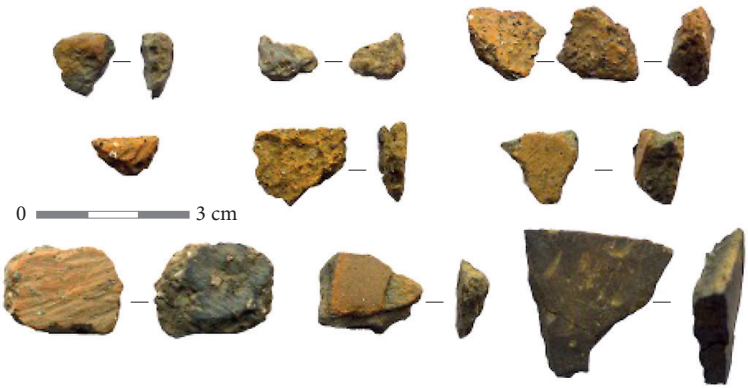
2 pav. Duobėje aptiktos lipdytos lygiu paviršiumi puodynės šukės. E. Simanavičiūtės nuotr.
Fig. 2. Sherds of hand built pottery with smooth surfaces discovered in the pit.

bei kitokių atributų“. Tačiau 2002 m. žvalgymų metu jokių įkapių nerasta. 2003 m. lapkričio 13 d. senosios kapinės įregistruotos NKVR.

KPD užsakymu, siekiant išsiaiškinti, ar saugomoje teritorijoje yra išlikę palaidojimų, senųjų kapinių vietoje 2013 m. atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirtos 3 perkasos po 5x2 m – bendras 30 m^2 dydžio plotas.

Plote 1 archeologinių radinių ar struktūrų neaptikta. Jame rastos atliekant statybos, ūkio ar kitokio pobūdžio darbus permaišytos žemės.

Ploto 2 ŠR dalyje išsiskyrė pailgos ovalios formos duobė 1 (1 pav.). Jos ilgis 1,12 m, plotis – 84 cm. Duobė orientuota ŠR–PV kryptimi. Jos PV dalyje aptikta suskilusios lipdytos puodynės lygiu paviršiumi šukių (2 pav.). Daugiau archeologinių radinių ar žmonių palaidojimų neaptikta. Taip pat užfiksuotos dar dvi išryškėjusios kiek tamsesnės ne archeologinio pobūdžio duobės. Jose aptikta pavienių smulkių buitinės keramikos šukių, datuojamų nuo I tūkst. pradžios

3 pav. Pavienės keramikos šukės iš ploto 2. E. Simanavičiūtės nuotr.
Fig. 3. Isolated potsherds from area 2.

iki XIX a. (3 pav.), titnago ruošinių (skeltė, nuoskalos) (4 pav.).

Ploto 3 Š dalyje užfiksuota neaiškios paskirties degusių akmenų sankaupa. Akmenys išdėlioti 38 cm skersmens apskritimu, kurio aukštis 7 cm. Daugiau archeologinio pobūdžio struktūrų ar radinių šiame plote nerasta, aptikta tik šiuolaikinių statybinių medžiagų liekanų (šiferio, plytų, įvairių geležinių dirbinių dalių ir kt.).

Tyrimų metu nustatyta, kad Pakrovų senosios kapinės stipriai apardytos statybų metu, užsiimant ūkine veikla ir kasant smėlį. Atsižvelgiant į tai, kad ankstesnių tyrimų metu buvo aptikta žmonių kaulų, siūloma objektą saugoti ir toliau.

The remains of a settlement on the grounds of Pakrovai Old Cemetery

In 2013, three trenches (a total of 30 m^2) were excavated at the site of Pakrovai Old Cemetery (Prienai District). No graves were discovered at the excavated sites, but pit 1 (Fig. 1), oval, with sherds of hand built pottery with smooth surfaces, was discovered (Fig. 2) and sherds of household pottery dating to the early 1st millennium – 19th century (Fig. 3) and flint blanks (a blade, flakes) were collected (Fig. 4). All of this shows that old settlements existed at this site.

4 pav. Titnaginiai dirbiniai iš ploto 2. E. Simanavičiūtės nuotr.

Fig. 4. Flint finds from area 2.

Birutė Salatkienė

Kurtuvėnų dvaro sodyba

Kurtuvėnų dvaras istoriniuose šaltiniuose minimas nuo 1498 m., kai dvaro savininkas Mikalojus Jaugėlavičius kuriamai Kurtuvėnų bažnyčiai ir parapijai padovanojo kaimą su 6 gyventojais. Dvaras išsilaikė daugiau kaip 500 metų, jo istoriją tyrinėjo istorikai Jūratė Valužytė, Rita Trimonienė, Raimonda Ragauskienė, Aivas Ragauskas ir kt. Kurtuvėnų dvaras daug šimtmečių buvo regiono ekonominis ir kultūrinis centras. 1940 m. tarybų valdžia dvarą nacionalizavo. Tarybiniais metais dvaro teritorija priklausė Bubių tarybiniam ūkiui. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo čia buvo Kurtuvėnų žemės ūkio bendrovė. 1993 m. balandžio 27 d. centrinė Kurtuvėnų dvaro sodybos dalis buvo priskirta 1992 m. įsikūrusiam Kurtuvėnų regioniniam parkui, įeinančiam į Šiaulių miškų urėdijos teritoriją. Kurtuvėnų dvaro sodyba tapo regioninio parko centru, siekiant ne tik neleisti sunykti paskutiniams jos elementams, bet pamažu pradėti ją rekonstruoti. Paskutinis dvaro rūmų pastatas, statytas XIX a. pabaigoje dvarininkų Pliaterių, buvo sudegintas bermontininkų 1919 m. Po gaisro jis nebuvo atstatytas ir gyvenamas, bet išstovėjo iki 1957 m., kai vietinių gyventojų buvo išardytas, o iš jo plytų pastatyta keletas miestelio namų. Dvaro oficina – tarnų namas, virtuvė, svirnas ir ūkiniai pastatai išsilaikė geriau. Oficina kurį laiką po II Pasaulinio karo dar buvo gyvenamas namas, vėliau prie jos buvo pastatytas priestatas, išgriautos vidinės pertvaros ir įrengti kultūros namai. Apie 1984 m. jie sudegė. Kurtuvėnų regioninis parkas nutarė atstatyti dvaro oficiną tokią, kokia ji buvo pradžioje, ir įkurti čia savo administraciją. Prieš rekonstrukciją buvo atlikti